

Nr 21.

Av herr **von Horn m. fl.**, om utredning angående den elektriska konsulentverksamheten å landsbygden.

Det torde numera vara klarlagt, att landsbygdens elektrifiering är av stor betydelse för landets folkförsörjning. Vad som däremot ännu väntar på sin lösning, är frågan om den elektriska konsulentverksamheten på landsbygden. Att på detta område förefinnes ett verkligt behov av sakkunnig hjälp vet envar, som är förtrogen med förhållandena. Behovet är just nu särskilt stort, då en ny kristidselektrifiering står för dörren.

I en del län arbeta sedan ett 20-tal år s. k. elektriska länsföreningar, som i regel anställt en sakkunnig person såsom elektrisk länskonsulent. Emellertid har erfarenheten visat, att därest konsulentverksamhet på landsbygden på ett tillfredsställande sätt skall kunna fylla sin uppgift, så böra de för verksamhetens utövande betingade avgifterna sättas relativt låga, vilket förhållande i sin tur verkar på sådant sätt, att rörelsen såsom sådan icke blir ekonomiskt bärkraftig. Konsulentverksamheten på det elektriska området utgör härvidlag intet undantag. Följden härav blir då kravet på bidrag av allmänna medel. Detta har även framhållits vid flera tillfällen, bl. a. i ett uttalande, som år 1924 gjordes av särskilt tillkallade sakkunniga med avseende å frågan om »Organ för befrämjande av den framtida utvecklingen på elektrifieringsområdet» (Statens offentliga utredningar 1924: 52). I de sakkunnigas utredning (sid. 61) heter det bl. a.:

»Inom de flesta län finnas redan sammanslutningar av konsumentföreningar och distributörer, nämligen de s. k. 'elektriska länsföreningarna'. Dessa hava i regel anställt en sakkunnig person som konsulent. Utan att närmare behöva ingå på frågan, om denna form för konsulentverksamheten är den mest lämpliga, eller om möjligen densamma borde läggas under hushållningssällskapen, torde man här böra framhålla lämpligheten av, att staten ekonomiskt bidrager till motsvarande organs existens. Allt sedan år 1918 har varje år av riksdagen anvisats ett belopp till befrämjande av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering, vilket belopp under vartdera av åren 1918—1922 uppgått till 100.000 kr., under år 1923 till 65.000 kr. och som under år 1924 utgår med 50.000 kr. Dessa anslagsmedel ha i regel använts till den nyss omtalade konsulentverksamhetens stödjande. Dels till följd av de till buds stående medlens otillräcklighet att helt kunna uppehålla verksamheten inom samtliga län med fullt sakkunnig personal, dels till följd av osäkerheten ifråga om anslags beviljande

även under kommande år ha de med anslagsmedlen uppnådda resultaten icke alltid blivit de bästa. Vidare saknas ännu den fasthet i organisationen, som t. ex. skulle ernås, om de lokala konsulenterna erhöle stöd i ett centralt organ, som i viss utsträckning rent administrativt kunde påverka arbetet inom de lokala sammanslutningarna. I vissa fall, särskilt där även länens egna organ ekonomiskt mera rikligt bidragit till verksamhetens upprätthållande, torde emellertid dessa lokala elektrifieringsorgan redan nu kunna vara till stor nytta för utvecklingen. Anslagssummans ökande, större säkerhet för framtiden samt en fastare organisation skulle på detta område medföra större möjligheter till ett gott arbetsresultat.»

Efter 16 års ytterligare erfarenhet står detta sakkunnigas uttalande alltjämt såsom ett önskemål, vars förverkligande endast blivit ännu mera av behovet påkallat.

Det har tidigare i samband med riksdagens behandling av frågan om anvisande av medel till befrämjande av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering anförts såsom skäl mot anslaget beviljande, att landsbygdens elektrifiering vore i stort sett avslutad, varför behovet av sakkunnig hjälp med undantag för Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län icke längre förefunnes. För här nämnda län utgår å nionde huvudtiteln sedan ett flertal år ett anslag å tillhoppa 10,000 kr. Man förbisåg när anslagen för rikets län i övrigt indrogos att utförandet av nyanläggningar endast är en del av landsbygdselektrifieringens område, och att icke heller denna del är en gång för alla färdig. Tvärtom fordrar den oupphörligt vidgade användningen av elektrisk kraft på landsbygden att distributionsanläggningarna anpassas därefter, vilket tarvar ingående teknisk-ekonomisk sakkunskap och ett framsynt bedömande av utvecklingens möjligheter. Dessutom förefinnes den omfattande del, som berör gårdsinstallationerna. Enbart denna del motiverar tillfyllest konsulentverksamhetens stödjande med allmänna medel. Men härvid kan och bör ett samarbete äga rum med de på landsbygden verksamma brandförsäkringsanstalterna, vilka också flerstädes visat sitt intresse för ifrågavarande konsulentverksamhet.

I anslutning till de i det föregående citerade sakkunniga bör särskilt framhållas behovet av ett centralt organ, som kunde stödja de lokala konsulenterna och även i viss utsträckning påverka arbetet inom de lokala sammanslutningarna.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående befrämjandet av den elektriska konsulentverksamheten på landsbygden.

Stockholm den 17 januari 1941.

Robert von Horn.

Harald Åkerberg.

Axel Mannerskantz.

Bernhard Nilsson.

Carl Beck-Friis.

Carl Bengtsson.

B. von Stockenström.

Arthur Heiding.

Gottfr. Karlsson.

Emil Andersson

Gust. Björkman.

i Jäger.